

IX. mezinárodní historické symposium
SCHLIKOVÉ A BITVA U MOHÁČE
Významná výročí města Ostrova

Bertalan Székely: Nalezení těla krále Ludvíka Jagellonského (1860)
Zdroj: Wikimedia Commons (volné dílo), Maďarská národní galerie v Budapešti

25. – 26. 9. 2026

ZÁMEK OSTROV – ZASTUPITELSKÝ SÁL

Záštitu nad symposiem převzali Ministerstvo kultury České republiky, senátor Parlamentu České republiky
Tomáš Czernin a hejtman Karlovarského kraje Petr Kubis.

PROGRAM S ANOTACEMI PŘEDNÁŠEK

Mgr. Miluše Kobesová, město Ostrov

ROD SCHLIKŮ OD MINULOSTI AŽ PO SOUČASNOST

ÚVODNÍ REFERÁT

Stručná anotace:

Ve svém úvodním příspěvku představím nejvýznamnější představitele hraběcího rodu Schliků od 14. stol. až po současnost. Po 600 let zasahoval rod Schliků přímo nebo nepřímo do dějin českých zemí a střední Evropy. Schlikové jsou spjati v Krušnohoří s rudným dolováním, peněžnictvím, protestanstvím a podnikáním. Z téměř bezvýznamného saského – německého rodu se dokázali vypracovat až k nejvyšším počtům na královském a císařském dvoře. V 17. stol. opustili Krušnohoří a přesídlili na severovýchod, do Jizerských hor, kde žijí dodnes na zámcích Jičíněves a Vokšice.

Günter Zill (†) / Bernd Kunzmann, Spolek pro dějiny Saská, Drážďany, Německo

SCHLIKOVÉ VE FOJTSKU/VOGTLANDU A V SASKU

Stručná anotace:

V přednášce bude na základě výzkumů Güntera Zilla z konce 90. let 20. století představena role rodiny Schliků ve Fojtsku/Vogtlandu, zejména v bývalém hradním panství Schöneck. Přitom se ukáže, jak Schlikové využili nové panovnické struktury ve Fojtsku/Vogtlandu, která vznikla po vogtlandské válce v letech 1354–1357, a etablovali se přitom jako služebníci dvou pánů v systému lén jak v království českém, tak ve wettinské části panství.

V druhé části přednášky má být postupováno po stopách, které poukazují na to, že rodina Schlikových zřejmě zahájila svou cestu do Chebska z Fojtska/Vogtlandu. Kromě toho se diskutuje o několika indiciích, které nasvědčují tomu, že i jejich pobyt ve Fojtsku/Vogtlandu byl jen mezizastávkou a že vlastně mohou pocházet z regionu Osterland mezi řekami Saale a Pleisse, který ovládali Wettinové.

Mgr. Andrea Huczmanová, Ph.D., Západočeská univerzita v Plzni, Filozofická fakulta

SCHLIKOVÉ, LUTHER A BITVA U MOHÁČE

Stručná anotace:

Příspěvek se zabývá vztahy a vazbami Schliků s Martinem Lutherem na jejich panstvích, na kterých byly Lutherovy myšlenky kladně přijímány jak poddanými, tak vrchností poměrně brzy po jeho veřejném vystoupení. S ohledem na 500. leté výročí bitvy u Moháče, v níž zahynul vedle českého, maďarského a chorvatského krále Ludvíka Jagellovského spolu s dalšími šlechtici z těchto krajín také Štěpán Schlik, se věnuji možnému vztahu samotného pana Štěpána Schlika k Lutherovi a jeho učení.

SCHLIKOVÉ PŘED MOHÁČEM A PO NĚM

Stručná anotace:

Povznesení rodu hrabat Schliků je spojeno s úspěchy Kašpara Schlika, kancléře tří císařů, a jeho mladšího bratra Matese Schlika, kteří v 15. století vyzdvihli původně měšťanský chebský rod mezi říšská hrabata s predikátem z Bassana a Holíče. Vzestup rodu byl spojen zejména s úspěšnou úřední a diplomatickou kariérou. Zisk vlastního stabilního rodového panství však tolik úspěšný nebyl, protože statky získané většinou formou panovnické zástavy měly povahu spíše finančního kapitálu než držby. Když v polovině 15. století kancléř Schlik zemřel, musel jeho mladší bratr vyvinout značné úsilí, aby z bratrových zisků alespoň něco proměnil v reálné panství. Po řadě pokusů o hledání nejlepší alternativy se podařilo Matesovi Schlikovi upevnit pozice v historickém Loketsku. Zde kromě zápisů na konkrétní statky disponoval držbou důležitého královského správního úřadu – loketského purkrabího. S tím se pojilo právo vlády nad královskými poddanými. Příímí potomci jeho bratra udrželi několik statků v Chebsku. Rozdělení rodiny na loketské a chebské Schliky bylo součástí sebeidentifikace rodu až do druhé poloviny 16. století. Také u loketských Schliků se přes majetkové rozdělení a vznik samostatných větví falknovské, loketské a ostrovské, povědomí o společné identitě Schliků, hrabat z Bassana a Holíče a Lokte, udržovalo až do pobělohorské doby.

Součástí jednotící rodové strategie byla již zmíněná snaha o vybudování suverénního panství na Loketsku. Kdyby 29. srpna 1526 u Moháče nezahynul český král Ludvík Jagellonský, lze se jen domnívat, kam by až úsilí Schliků k povznesení vlastního rodu na tomto území doprovázené dokonce i ražbou vlastní mince zašlo. Odnětí mincovního práva Schlikům v roce 1528 po nástupu Ferdinanda Habsburského na český trůn bylo signálem, že se poměry budou měnit. Příslušníci schlikovského rodu, který nedávno přijal luterství, se snažili i nadále posilovat nabytý význam, ale již první otevřený konflikt s habsburským panovníkem přinesl v roce 1547 ztrátu úřadu loketského purkrabího a s tím i toho nejceněnějšího – Loketska. Jednotná identita Schliků tuto ztrátu překonala – predikát z Lokte užívali příslušníci rodu až do 17. století, ale rod se pozbytím zastřešujícího panství fakticky rozštěpil. Pro rozptýlený odbojný schlikovský rod se potom stalo osudným angažmá v další protihabsburské vzpouře v roce 1618, které skončilo známou popravou na Staroměstském náměstí, dalšími konfiskacemi, odchody do exilu. Rod Schliků, kterému se v té době nevyhnulo ani přirozené vymírání, se v českých zemích zredukoval na osobu generála Jindřicha Schlika, který přestupem ke katolictví a vstupem do císařských služeb zajistil rodu Schliků novou příležitost uspět.

Příspěvek se pokusí vnést více světla do období 16. století, jehož historiografické zpracování zatím značně trpí nejasnostmi v rodinných vazbách členů schlikovského rodu. Zaměří se zejména na projasnění rodových vazeb a v tomto rámci bude pohovořeno i o vybraných významnějších členech rodu.

Prof. PhDr. Petr Vorel, CSc., *Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická*

JÁCHYMOVSKÉ STŘÍBRO V EVROPSKÉ POLITICE PRVNÍ POLOVINY 16. STOLETÍ

Stručná anotace:

Autor ve svém příspěvku shrne nejnovější výzkumy, týkající se role jáchymovského stříbra v obchodních a finančních vztazích střední Evropy v průběhu první poloviny 16. století, které byly významně ovlivňovány změnami politické situace v širším kontextu. Zápas o zdroje jáchymovského stříbra sehrál klíčovou úlohu v průběhu druhé fáze tzv. Šmalkaldské války na jaře 1547.

ZÁMEK V OSTROVĚ ZA ÉRY HRABAT SCHLIKŮ

Stručná anotace:

Pravděpodobně prvním ze Schliků, kteří pobývali v Ostrově, byl Matouš Schlik, čemuž nasvědčují jeho listy zasílané do Chebu z Ostrova. Zřejmě jeho syn Kašpar upravil v Ostrově starý hrad na renesanční zámek. Symbolem vzestupu rodu Schliků i jejich bohatství se stala těžba stříbra v nedalekém Jáchymově, zahájena Štěpánem Schlikem roku 1516. I přes trvalý zájem Schliků o rozvoj Jáchymova zůstával Ostrov sídelním městem. Na jeho podobě se odrazila saská pozdní gotika a později i saská renesance. Příspěvek nastíní, jak vypadal zámek v Ostrově za éry hrabat Schliků, kde byl hlavní obytný palác, stříbrná kaple a klenotnice, nebo oranžerie s arkádami.

István Kovács, Národní ústav pro kulturní dědictví, Maďarsko

ČAS SKLIZNĚ A VZPOMÍNEK: NEDÁVNÝ VÝZKUM A 500LETÝ ODKAZ BITVY U MOHÁČE

Stručná anotace:

S blížícím se 500. výročím bitvy u Moháče (1526) se rok 2026 stane významným bodem jak v historickém výzkumu, tak v národním připomínání v Maďarsku. Tato práce představuje nejnovější poznatky interdisciplinárního projektu „Mohács 500“, který integruje nejmodernější archeologický, krajinářský a antropologický výzkum s cílem nově definovat chápání události z roku 1526.

Kromě vědeckých výsledků se prezentace zaměřuje na „sklizeň paměti“: probíhající úsilí Národního památkového ústavu (NÖRI) o přeměnu Národního památníku Moháče na posvátný národní hřbitov. Znovuobjevením úmrtí krále Ludvíka II. a obětování mezinárodních šlechtických rodin – jako byli Schlikové – článek zdůrazňuje nové postavení Moháče jako kolektivního střeoevropského místa vzpomínky. Cílem je ukázat, jak lze 500 let tragédie přetvořit do současné a důstojné vzpomínky, která rezonuje s místním i mezinárodním publikem.

Klíčová slova:

Národní památník Moháče, 1526–2026, výročí, bitva u Moháče, historie

Přestávka: 12.30 - 13.30 hod.

Júlia Papp, DSc., Výzkumné centrum humanitních věd ELTE, Maďarsko

BITVA U MOHÁČE A LUDVÍK II. V UMĚNÍ 16. AŽ 19. STOLETÍ

Stručná anotace:

V první části prezentace se budu věnovat přehledu zobrazení bitvy u Moháče a Ludvíka II., uherského a českého krále, který v bitvě zemřel, v maďarském a evropském výtvarném umění. Neznáme žádné autentické svědecké zobrazení bitvy, takže se můžeme zabývat především reprezentačními a propagandistickými funkcemi děl, uměleckými díly, kterými byla inspirována, a jejich dopadem na pozdější díla. Obrazy zobrazující vojenské pozice a události na základě autentických písemných pramenů, jako jsou výpovědi očitých svědků, mají omezenou autenticitu. V 16. a 17. století vznikla většina uměleckých děl zobrazujících bitvu v zahraničí, ale od 18. století se toto téma objevuje i v maďarském výtvarném umění. V historické malbě romantického období 19. století zaujímalo významné místo jako jedna z nejdůležitějších událostí národní identity a paměti.

Vzhledem k tomu, že účast Ludvíka II. v bitvě a jeho smrt jsou prominentní součástí vzpomínky na něj, jsou jeho vyobrazení také součástí ikonografie bitvy u Moháče. Kromě jeho portrétů představím také umělecká díla zobrazující jeho smrt a objevení jeho těla.

Ve druhé části prezentace ukážu umělecká díla (obrazy a pamětní mince) vztahující se ke Štěpánu Schlikovi, který bojoval po boku krále v bitvě u Moháče a přišel o život. Většina pamětních mincí se vztahuje k jeho účasti v bitvě a snaží se zachovat památku na jeho hrdinství, podobně jako pamětní mince vyrobené na počest Ludvíka II. Známe mince, které mají na rubu portréty obou, a také mince se stejným antickým motivem a na líci portréty Ludvíka II. a Schlika.

Horst Schinzel, *Společnost Johannese Mathesia, Německo*

BITVA U MOHÁČE A JEJÍ DŮSLEDKY PRO NEKATOLÍKY V ČECHÁCH A UHRÁCH

Stručná anotace:

Za vlády Jagellonců byly koruny Českého království a Uherského království v letech 1490–1526 spojeny. Po bitvě u Moháče získali Habsburkové v obou zemích rozhodující vliv, což mělo odlišné důsledky pro nekatolické obyvatelstvo. V Čechách se za vlády Jagellonců vytvořil početný nekatolický podíl obyvatelstva – luteráni, členové Jednoty bratrské, utrakvisté, a dokonce i novokřtění (zejména v Mikulově/Nikolsburgu). Po roce 1526 se všichni dostali pod Ferdinandův politický tlak.

V Uhrách, které byly po roce 1526 rozděleny na tři části, probíhal vývoj opačným směrem. Pro katolickou církev bylo velmi nepříznivé, že v bitvě u Moháče padla značná část vysokého kléru. V západních Uhrách působili již velmi brzy potulní kazatelé a studenti přicházející z Wittenbergu. V roce 1549 tak vzniklo lutersky orientované vyznání víry Confessio Pentapolitana.

V Sedmihradsku působili reformátoři Matthäus Wiener v Sibiu/Hermannstadt a Johannes Honterus v Brašově/Kronstadt. Zemský sněm svolaný Janem Zikmundem Zápolským vydal roku 1568 edikt z Tordy, který uznal rovnoprávnost čtyř vyznání – katolického, luterského, reformovaného a unitářského.

Ve východní části země, v Sedmihradsku (Transylvánii), se za vlády sultána Sulejmana Nádherného zformovala samostatná unitářská církev.

Jürgen H. Jakob, *nakladatelství amadeus Verlag, Německo*

OD MOHÁČE PO EGER

PORÁŽKA A KULTURA PAMĚTI

Stručná anotace:

Svým příspěvkem bych chtěl ukázat, jak historické události ve střední Evropě neměly pouze politické důsledky, ale prostřednictvím literatury a kultury vzpomínání působí až do současnosti jako prvek utvářející identitu. V centru pozornosti stojí porážka u Moháče roku 1526 jako traumatický zlomový bod maďarských dějin a obrana Egeru roku 1552 jako literárně idealizovaný protipól národního sebeprosazení. Na základě románu Gézy Gárdonyiho Hvězdy z Egeru bude zkoumáno, jak byla historická zkušenost prostřednictvím narativního zhuštění, heroizace a kulturní paměti proměněna v silně působící národní narativ. Příspěvek tak propojuje historické, literárněvědné a kulturně-vědné perspektivy na kulturu vzpomínání ve střední Evropě.

Mgr. Bc. Aneta Surmová, DIS a Mgr. Markéta Martiníková, NPÚ – ÚPS Kroměříž – správa zámku Velké Losiny

MEZI OSTROVEM, VÍZMBERKEM A LOSINAMI:

ŽIVOTNÍ OSUDY A HMOTNÉ DĚDICTVÍ ANNY MARIE SIDONIE SCHLIKOVÉ

Stručná anotace:

Přednáška představí život dcery Jáchyma Ondřeje Schlika srze několik unikátních předmětů, které odrážejí rodovou reprezentaci, osobní city i politické otřesy třicetileté války. Svatební triumf oživí slavné portréty, verše Jana Hertvorcia a vzácný pohár od císaře, zatímco intimní prostor ložnice poodhalí renesanční postel. Rodinné rány připomene příbor předčasně zemřelého syna a životní pout' Anny Marie symbolicky uzavře malovaný pohřební štít. Pomyslnou perličkou na závěr bude sledování osudu Přemyslových svatebních kalhot, které dnes jako fascinující historickou stopu opatruje Metropolitní muzeum v New Yorku.

Mgr. Michal Beránek, Muzeum Cheb, p. o. Karlovarského kraje

ARCHEOLOGICKO-ANTROPOLOGICKÝ VÝZKUM KRYPTY KOSTELA SV. MIKULÁŠE V CHEBU S PŘÍHLÉDNUTÍM K OSTATKŮM SIDONIE SCHLIKOVÉ

Stručná anotace:

Příspěvek se bude věnovat vyhodnocení části patricijského pohřebiště v tzv. společné kryptě kostela sv. Mikuláše v Chebu. Krypta byla užívána městským patriciátem a církevní honorací v letech 1699 až 1782. Předmětem výzkumu byla funerální hmotná kultura a antropologický průzkum barokní populace města Chebu. Při puristické regotizaci kostela v 90. letech 19. století byly do krypty přesunuty i ostatky Sidonie Schlikové, pro kterou byla vyrobena nová kovová rakev. I její ostatky se staly předmětem výzkumu.

Mgr. Lukáš Sláma, UJEP Ústí nad Labem, Filozofická fakulta

PREZIDENT DVORSKÉ VÁLEČNÉ RADY JINDŘICH SCHLIK Z HOLÍČE A PASOUNU

Stručná anotace:

Příspěvek si bere za cíl přiblížit Jindřicha Schlika coby prezidenta dvorské válečné rady. Tento post zastával ve vzrušené době odstraňování Albrechta z Valdštejna a následném formování císařské armády. Zaměříme se proto na výběr problematiky, která spadala do správy právě tohoto orgánu zastřešujícího vojenskou společnost v době celoevropského konfliktu. Přihlédnuto bude k některým osobním záležitostem, které vyplývaly ze zastávané pozice.

KULATÝ STŮL A DISKUZE

RNDr. Petr Rojík, Ph.D., *Muzeum Sokolov, p. o. Karlovarského kraje*

SCHLIKOVÉ A TĚŽBA CÍNU NA NEJDECKÉM A JINDŘICHOVICKÉM PANSTVÍ

Stručná anotace:

Schlikové organizovali v rozmezí let 1434–1602 na panstvích Nejdek (Neudek) a Jindřichovice (Heinrichsgrün) koordinovanou hornickou činnost. Jejich aktivity směřovaly k efektivnímu rýžování sekundárních ložisek cínu zčásti za pomoci sítě umělých vodních kanálů, k povrchové a hlubinné těžbě primárních ložisek cínu, k úpravě cínových rud a k tavení cínu. Schlikové iniciovali také hledání rud ušlechtilých kovů včetně stříbra. Autor příspěvku se opírá o primární archivní dokumentaci uloženou zejména v NA Praha, SOA Plzeň, SoA Sokolov, ČGS-Geofondy Praha a Kutná Hora a dále o vlastní výzkum v terénu verifikovaný optickým studiem zrudněných hornin a chemickými analýzami.

MUDr. Zdeněk Petráň, *Česká numismatická společnost, Praha*

NĚKOLIK ŠLIKOVSKÝCH HISTORICKO-NUMISMATICKÝCH PRIORIT

Stručná anotace:

Schlikové se do historie a numismatiky významně zapsali několika prioritami. Přišli do Českých zemí na konci 14. století ze sousedního Saska, rod je v české i zahraniční historiografii spojován především se zahájením mohutné mincovní činnosti, ve které poprvé v našich zemích dominovaly těžké stříbrné nominály, později označované jako tolarové. Ty daly později název i ostatním hrubým mincím, vydávaným ve většině evropských států. Tolar byl napodobován v Rusku (jefimky), v severských zemích, v západní Evropě, oblíbený byl i v zemích arabské Levanty a později v řadě amerických zemí, včetně současného názvu měny USA. Ražba těchto velkých mincí nakonec zastínila další historické priority spojené s tímto šlechtickým rodem českých Schliků. Nejen že je šlikovské rodové mincovnictví, co do pestrosti i vydaného množství, obecně řazeno na první místo mezi českými rodovými ražbami, tak někteří členové této rodiny se významně zapsali do českých dějin. Zde je nutno připomenout hraběte Jáchyma Ondřeje Schlika, popraveného v Praze na Staroměstském náměstí, polního maršálka Jindřicha Schlika, říšského radu a královského místodržícího, Františka Josefa Václava Šebestiana Schlika i poslední významné hraběcí příslušníky tohoto rodu bratry Františka, Jindřicha a Zikmunda, kteří se bohužel nedožili navrácení rodového majetku zabaveného komunisty.

Mgr. Jan F. Pavlíček, Ph.D., *Národní muzeum Praha – Oddělení rukopisů a starých tisků*

SCHLIKOVÉ V TIŠTĚNÉ KULTUŘE ČESKÉHO RANÉHO NOVOVĚKU

Stručná anotace:

Příspěvek pojednává o rodu Schliků v tištěné kultuře v českých zemích od 16. do konce 18. století s přihlédnutím k tištěné produkci v říšské oblasti. Šlikovské tisky ilustrativně odrážejí pohnuté dějiny českých zemí po roce 1620. Produkci můžeme sledovat jak z hlediska tematického, tak jazykového, kdy po bělohorské porážce českých stavů, kde Jáchym Ondřej Schlik sehrál jednu z klíčových rolí, nastupuje do tiskové kultury jako dominantní jazyk němčina, šlikovské tisky nevyjímaje.

Ing. Jaroslav Ohec, *badatel, Jáchymov*

HRACÍ KARTY V JÁCHYMOVĚ V DOBĚ SCHLIKŮ

Stručná anotace:

- Proč se lidé zajímali po mnoho století o hrací karty.
- Krátké pohlednutí do bádání o původu hracích karet, co jsou karty typu stukely.
- I v Jáchymově se hrály karty – společnost paní Venuše.
- Jak se našly jáchymovské karty.
- Vzhled a význam jáchymovských karet.

Doc. Ing. Přemysl Krejčířík, Ph.D., *Mendelova univerzita Brno*

KRAJINÁŘSKÉ ÚPRAVY RODU SCHLIKŮ

Stručná anotace:

Přednáška představí krajinářské úpravy – zahrady u rodových sídel (Loket, Sokolov, Ostrov, Nejdek, Jáchymov – Freudenstein, Kynšperk – hrad, Planá u Mariánských Lázní), ale i zásahy v krajině spojené s těžbou drahých kovů. Těžba změnila reliéf, zatížila lesy, přesměrovala vodu, vytvořila nové město a zanechala kontaminované i technické stopy. Je to typický příklad krajiny, kde se ekonomický zájem rodu — stříbro a talar — během jedné generace otiskl do terénu tak silně, že je čitelný dodnes.

Günther Krumpak, *kulturní centrum KulturCafé Prag, Vídeň, Rakousko*

SCHLIKOVÉ A VÍDEŇ

Stručná anotace:

Dynastie Schliků, pocházející zřejmě z kupecké rodiny z Chebu povýšené do šlechtického stavu, vykazuje místy mimořádnou kariéru a životní osudy, jak bylo již podrobně představeno při příležitosti symposia v roce 2019. To, o čem tehdy padlo jen málo zmínek, jsou dějiny rodu Schliků ve Vídni, sahající až hluboko do 19. století a připomínané dodnes ulicí a historizujícím palácem.

PhDr. Dana Stehlíková, CSc., *VŠE Praha*

DALŠÍ KLENOTY Z DĚDICTVÍ VÉVODŮ SASKO-LAUENBURSKÝCH

Stručná anotace:

Příspěvek je souhrnem známých i nově objevených písemných a hmotných pramenů k odkazu chrámových a světských klenotů tří generací rodiny sasko-lauenburských vévodů v Čechách.

Přestávka: 12.30 - 13.30 hod.

Dr. Hertha Schwarz, *nezávislá historička, Mnichov, Německo*

KNÍŽECÍ OBYTNÉ PROSTORY – VYBAVENÍ ZÁMKU OSTROV/SCHLACKENWERTH V 17. STOLETÍ

Stručná anotace:

Zámecké inventáře a soupisy představují mnohem více než jen dokumentaci osobního vkusu majitele zámku. Ve své věcné strohosti odrážejí obecnou kulturu bydlení své doby. Zároveň ukazují, jakým normám a požadavkům podléhala reprezentace vysoké šlechty. Jsou tak nestranným ukazatelem hospodářské síly i společenského postavení majitele panství.

Po více než půl století, od roku 1656 až do počátku 18. století, lze tento vývoj na zámku Ostrov/Schlackenwerth sledovat na základě několika dochovaných inventářů. Zpočátku měly obytné prostory spíše skromný charakter a ustupovaly do pozadí ve srovnání s velkolepou kompozicí proslulé zámecké zahrady. V 70. letech 17. století zahrada ztrácí své dominantní postavení, zatímco stále větší pozornost je věnována výzdobě a vybavení zámeckých interiérů. V „Bílém zámku“ (též Nový zámek, dnes známém jako Palác princů), který byl vystavěn po požáru z 28. prosince 1691, se tento vývoj završil proměnou zámeckého areálu v reprezentativní vrcholně barokní rezidenci.

Vedle těchto kulturních a hospodářských aspektů mohou zámecké inventáře přinášet i nečekané poznatky. Tím, že odhalují, kdo na zámku žil, připomínají, že zámecká sídla představovala složité sociální organismy. Obývali je a zajišťovali jejich provoz lidé nejrozličnějšího společenského postavení a hodností. Samotným majitelům zámku však náleželo jen velmi omezené soukromí.

Dr. Uli Steiger, *Historická knihovna v Rastattu, Německo*

JEDNO Z VELKÝCH EVROPSKÝCH SPOJENECTVÍ: SŇATEK PRINCEZNY AUGUSTY MARIE JOHANNY BÁDENSKÉ S VÉVODOU LUDVÍKEM I. ORLEÁNSKÝM JAKO SOUČÁST MARKRABČÍ MÍROVÉ POLITIKY?

Stručná anotace:

Důraz je kladen na zkoumání motivace bádenského markrabství k tomuto sňatku a jeho místa v širší evropské politice té doby. Co vedlo Sibyllu Augustu k tomu, aby v červnu 1724 provdala svou dceru Augustu Marii Johannu za synovce a vnuka Ludvíka XIV. Francouzského? Jaká „opatření“ markraběnka podnikla, aby zabránila budoucí anexi bádenského markrabství Francií v případě možného dědictví? Varovným příkladem byla válka o falcké dědictví, která nakonec vyústila ve svazek Alžběty Charlotty (Lieselotty) Falcké s Filipem Orleánským, bratrem Krále Slunce, a která v letech 1688 až 1697 zpustošila Falc. S ohledem na tento scénář je překvapivé, jak vehementně markraběnka Sibylla Augusta usilovala o toto bádensko-francouzské manželství, zejména proto, že sama Augusta Maria Johanna se od samého začátku energicky bránila svému sňatku s francouzským princem.

Přednáška osvětluje motivy markraběnky pro toto manželství, samotné uskutečnění svazku, konečnou kapitulaci princezny a dlouhodobé důsledky tohoto svazku. Právě z tohoto svazku totiž Ludvík Filip Orleánský, syn tohoto svazku, odvodil své dědické nároky na markrabství v letech 1765, respektive 1771 – stejně jako to o 80 let dříve udělal král Ludvík XIV. s kurfiřtskou Falcí na základě výše zmíněného falcko-francouzského sňatku z roku 1671.

PhDr. Marian Hochel, Ph.D., *Slezská univerzita v Opavě, Ústav historických věd, Filozoficko-přírodovědecká fakulta*

FERDINAND III. TOSKÁNSKÝ NA NAPOLEONOVĚ DVOŘE V PAŘÍŽI PODLE DOBOVÝCH SVĚDECTVÍ SOUČASNÍKŮ

Stručná anotace:

Arcivévoda Ferdinand III. Toskánský (1769–1824), velkovévoda würzburgský, byl roku 1810 uveden na císařský dvůr v Paříži jako člen vídeňského doprovodu své neteře – rakouské arcivévodkyně Marie Luisy (1791–1847), nevěsty císaře Napoleona I. (1769–1821), jež usedla jako nová císařovna po boku svého manžela na francouzský trůn. Ferdinand při této příležitosti zastupoval svého staršího bratra rakouského císaře Františka I. Habsburského (1768–1835). Příspěvek přiblíží prostřednictvím analýzy vybraných písemných a obrazových pramenů pozici tohoto původem toskánského Habsburka v Paříži, zároveň se pokusí zodpovědět, jak se majitel ostrovského panství stal ve světle dobových svědectví evropsky proslulou osobností ve vazbě na Napoleonův císařský dvůr.

Ing. Petr Polakovič, *Muzeum vystěhovalců do Brazílie, Ralsko – Náhlav*

50 ITALSKÝCH DOPISŮ BRAZILSKÉ CÍSAŘOVNY Z RIA, Z BRAZÍLIEDO ČECH, DO OSTROVA

Stručná anotace:

Kompletní edice a doslovný překlad korespondence Terezy Kristiny Bourbonsko-Sicilské Ferdinandovi IV. Toskánskému (dopisy z let 1860–1873).

Mag. Dr. Helga Schwendinger, *historička, Vídeň, Rakousko*

ŽÁDNÉ PRÁVO NA ŠTĚSTÍ?

NOVÝ ŽIVOT VELKOVÉVODSKÉ RODINY PO ROCE 1859

Stručná anotace:

Útěk z Toskánska představoval významný zlom v životě rodiny Leopolda II., zejména pro jeho dva nejmladší syny, Ludvíka Salvátora a Jana Nepomuka Salvátora. Tento příspěvek se zabývá tím, jak se s touto životní změnou vyrovnali a jakým způsobem ovlivnila jejich další osudy.

Ing. Josef Macke, *badatel, Spolek přátel města Ostrova*

OBECNÁ ŠKOLA S ČESKOSLOVENSKÝM JAZYKEM VYUČOVACÍM V OSTROVĚ (1926–1938)

PŘIPOMÍNKA 100. VÝROČÍ JEJÍHO ZALOŽENÍ

Stručná anotace:

Významný mezník v dějinách české komunity v Ostrově představovalo před sto lety otevření české menšinové školy. Jejím zřízení předcházelo 1. května 1926 otevření mateřské školy a opatrovny. Obecná škola s československým vyučovacím jazykem byla následně zřízena 2. srpna 1926, přičemž výuka byla zahájena 1. září téhož roku. Škola byla původně koncipována jako jednotřídní. Od roku 1928 byla prozatímně otevřena také druhá postupová třída. Instituce sídlila v přízemí jihozápadní části zámecké budovy.

Školu nenavštěvovaly pouze děti českých rodičů, ale rovněž děti ze smíšených manželství; výuku zde absolvovalo i několik dětí z německých rodin.

Česká škola nepředstavovala pouze vzdělávací instituci, nýbrž plnila i funkci významného kulturního a společenského centra české menšiny. Dochovaná školní kronika tak vedle běžné školní agendy zachycuje rovněž širší kontext života místní české komunity. Historie školy je tak mnohdy i historií společného soužití Čechů a Němců v jednom příhraničním městě ležícím ve stínu Krušných hor. Toto soužití však náhle skončilo Mnichovskou dohodou, kdy většina českého obyvatelstva z Ostrova na podzim 1938 odešla. Po letech války byla sice česká škola v létě 1945 obnovena, ale soužití Čechů a Němců v jednom městě, v jednom státě bylo v důsledku války navždy zpretrháno.

KULATÝ STŮL A DISKUZE K TÉMATŮM

Závěr - poděkování přednášejícím:

Bc. Pavel Čekan, starosta města Ostrov

Doprovodný program symposia:

25. 9. 2026 – 16.30 hod. – Rastattské nádvoří

ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY RODU SCHLIKŮ

Zámek Ostrov - Infocentrum

Komentovaná prohlídka expozice

SCHLIKOVÉ NA OSTROVSKÉM PANSTVÍ – BOHATSTVÍ A MOC

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA